

Jaarverslag 2009

Het jaar 2009 is een druk en bewogen jaar geweest voor onze afdeling. Het was een bewogen jaar omdat we werden geconfronteerd met het zeer plotseling overlijden van ons bestuurslid Henk Roede. Ook kregen we het bericht van het overlijden van oud-bestuurslid Roelof Vries.

Hieronder treft u een opsomming van de gegevens en activiteiten, die we in het jaar 2009 hebben ondernomen.

Bestuurssamenstelling :

Voorzitter :	Herman Woltjer	
Secretaris :	Fokje Alkema	
Penningmeester :	Klaas van der Veen	
Overige leden :	Bertus Bosma	
	Henk Roede	- weidevogels / vrijwilligers
	Astrid Landsaat	- vlinders/jeugd

Activiteiten :

Zwerfvuilactie april 2009

De zwerfvuilactie is door alle basisscholen in onze gemeente en het AOC gedaan. De totale opbrengst was ruim 1 ton zwerfvuil. Het is goed om de jeugd op jonge leeftijd te confronteren met het milieu en onze rol daarin.

Kaderdag IVN provinciaal

Op zaterdag 4 april organiseerde onze afdeling een kaderdag voor de bestuurders van de afdelingen in de provincie Groningen. Zo'n dertig deelnemers kwamen bijeen.

's Morgens werd er een aantal onderwerpen besproken zoals: Mijn IVN, Natuurkoffer en communicatie.

Herman heette de deelnemers welkom en legde daarna het programma van de dag uit. Daarna kwam Marit Stokkentreeff aan de beurt.

Marit is de provinciale coördinator voor verenigingsondersteuning en de vrijwilligers. Zij liet het internetprogramma 'Mijn IVN' van het landelijk IVN zien.

's Middags gingen we naar buiten. Dat is immers ook een onderdeel van de natuur. We gingen naar de Doezumermieden en naar de Jilt Dijkshede. Het is echt leuk om op deze manier naar het landschap te kijken en zeker een herhaling en verdieping waard.

Terug in Grootegast werd de zeer geslaagde dag centraal afgesloten met een hapje en een drankje. De deelnemers toonden hun tevredenheid voor de kaderdag, de eerste keer in deze vorm. Met dank aan de organisatie keerde men huiswaarts.

Natuurwerkdag in de Bombay

Op zaterdag 7 november waren vrijwilligers bezig in de Bombay. Het watergebied met enkele eilandjes is een fourageer, - en verblijfplek van de lepelaar, de grutto, de houtsnip, de watersnip en andere watervogels. Zo'n twintig vrijwilligers van het IVN en Staatsbosbeheer hebben drie van de zes eilandjes kaal geschoren.

De opslag van wilgen, elzen en andere snelgroeiende planten werden afgemaaid met een heuse bosmaaier. Het maaisel en de afgezaagde takken werden met een ponton van het waterschap afgevoerd. Van 10.00 – 15.00 uur werd er hard gewerkt en de lunch met snert en vegetarische soep werd bij de familie Harm Beute genuttigd. Het weer was ondanks de voorspellingen goed en zodoende is er heel wat gebeurd.

De aanwezigen kregen na afloop nog een cadeautje van het landelijk comité Natuurwerkdag 2009.

Ratelaar

Ons informatieblad kwam een aantal malen uit. Het is soms moeilijk de Ratelaar geheel vol te krijgen met kopij. De ene keer lukt het beter dan de andere keer. Toch is het elke keer nog weer gelukt. We streven er naar om de Ratelaar vier keer per jaar uit te brengen.

Andere activiteiten

Lezingen – infoavonden:

Infoavond met J.E.Haack

Op 23 september 2009 was er een info-avond met J.E.Haack. Hij vertelde over het ontstaan van het gebied waar hij woont, het Middag-Humsterland. Een interessante ontstaansgeschiedenis. Na de pauze ging het over de steenuilen. Bij zijn boerderij huizen nog een paar steenuilen, hetgeen uitzonderlijk is voor dit gebied. De steenuil is zeer schaars en komt zelfs in het Zuidelijk-Westerkwartier niet of nauwelijks voor. Het was een boeiende lezing. Jammer, dat er erg weinig toehoorders waren

Infoavond zwaluwen

Op woensdag 25 maart stond de infoavond in het teken van de zwaluw en met name de gierzwaluw.

Deskundige Rob Lindeboom uit Groningen vertelde ons eerst over zwaluwen in het algemeen. Het ging om de boerenzwaluw, de huiszwaluw en de oeverzwaluw. Leuk om allerlei dingen over de zwaluw te horen. Je weet er wel een beetje van, maar als er dan een deskundige langskomt, hoor je meer. Rob vertelde dat de gierzwaluw eigenlijk geen zwaluw is. Toch wordt hij er mee vergeleken. Het is een snelle vlieger met zo'n 120 km. per uur. Daarmee is hij één van drie snelst vliegende vogels. Doordat hij zo snel vliegt, wordt hij door jagers gelukkig niet zo vaak geschoten. Ze kunnen niet op een draad of een tak zitten. Om dat te kunnen, missen ze de grijpsteen. Gierzwaluwen zijn eigenlijk stadvogels en komen in oude gebouwen voor. Het was een boeiende vertelling, slechts onderbroken door de pauze. Zo'n kleine dertig luisteraars waren aan het eind van de avond zeer tevreden. Wilt u meer van de gierzwaluw weten, zoek dan verder op internet.

Info avond over egels.

2009 is het jaar van de egel dus een info-avond over dit onderwerp mocht natuurlijk niet ontbreken. Hetty Sinnema van de Fûgelhelling in Ureterp zou deze avond verzorgen maar helaas was zij ziek. Gelukkig waren Pieter Visser en zijn dochter (beiden vrijwilliger in de Fûgelhelling) bereid om de avond te komen verzorgen.

Voor de pauze vertelde Pieter over de leefwijze van de egel. Egels worden kaal en blind geboren. De eerste weken drinken ze alleen moedermelk. Na ongeveer 3 weken gaan ze achter moeder aan op zoek naar voedsel. Egels zijn 's nachts actief en het zijn insectenetters. Ze eten voornamelijk kevers, rupsen, slakken en wormen maar ook jonge muizen en amfibieën staan regelmatig op het menu. Egels voelen zich thuis in tuinen met voldoende beplanting en schuilhoekjes zoals houtstapels. Ook waarderen ze het dat er voldoende afgevallen bladeren blijven liggen, die gebruiken ze namelijk om een slaap nest te maken. Vanaf oktober/november gaan ze in winterslaap en dat duurt tot april/mei.

Na de pauze vertelde Pieter over de opvang van egels in de Fûgelhelling. Per jaar worden er gemiddeld 300 egels opgevangen. Dieren die hulp nodig hebben zijn gewonde dieren, maar ook dieren die bij aanvang van de winter minder dan 400 gram wegen. Ook jonge egels die hun moeder zijn kwijtgeraakt hebben hulp nodig. Jonge dieren worden grootgebracht met een soort melk die vrijwel identiek is aan de moedermelk. Als de egels zichzelf weer kunnen redden worden ze uitgezet op een geschikte plek.

Stand bij zorgboerderij Jilt Dijks heide.

Op 16 mei hebben we met kraam op de markt tijdens de open dag van de zorgboerderij in Opende.

We hebben o.a. vlinderstruiken verkocht die nog door Henk roede zijn gekweekt.

Daarnaast is er info over IVN verstrekt aan veel belangstellenden.

Open Monumentendag 2009

Open monumentendag was op 11 september 2009. Met het thema: 'Op de kaart' werden er in de verschillende dorpen van onze gemeente activiteiten gedaan.

Het Comité Monumentaal was de aanjager en veelal ook uitvoerder van het geheel. Voor de scholen was er een educatief kunstproject. N.a.v. het thema met als ondertitel 'Coulissen'. Het kunstproject werd aangeboden in de vorm van een arrangement, bestaande uit verschillende onderdelen zoals workshops op school, rondrit met huifkar, deelname aan een wedstrijd en CD-rom met lesbrieven. In week 37 zijn de activiteiten op de scholen uitgevoerd. De week werd afgesloten met verschillende exposities per school en een overzichtstentoonstelling in herberg 'In De Groote Gast' te Grootegast. Alle basisscholen in de gemeente Grootegast hebben meegedaan.

Van de verschillende werkgroepen :

Werkgroep weidevogels

De werkgroep heeft zich weer bezig gehouden met het broedseizoen van de weidevogels. Zo'n zeventig vrijwilligers hebben zich ingezet ter bescherming van de grutto, de scholekster, de Kievit, de tureluur enz. Wij zijn hen daarvoor zeer erkentelijk. De vrijwilligers waren ingedeeld bij 'De Eendracht, Boer en Natuur Zuidelijk Westerkwartier en het IVN. Alleen samen kunnen we iets betekenen voor de weidevogels. De werkgroep is een tweetal keren bij elkaar geweest. In de herfstvergadering is het aantal vrijwilligers aan de orde geweest m.n. de vraag hoe meer te krijgen. Het is echt nodig dat er meer vrijwilligers komen om zo de bescherming van de weidevogels te waarborgen.

Daarom is besloten om in het voorjaar van 2010 een cursus voor nieuwe vrijwilligers te organiseren. Hopelijk geven zich velen op om zo het tekort aan te vullen. Bennie Henstra geeft administratieve ondersteuning bij de uitgifte van vergunningen aan de vrijwilligers. Het IVN is in de weidevogelkring vertegenwoordigd door Bertus Bosma en Herman Woltjer. Samen met 'De Eendracht', Staatsbosbeheer en WBE is er een gebiedsplan opgesteld voor het gebied van 'De Eendracht'. Het gebiedsplan beoogt maatregelen om de achteruitgang van de weidevogels tegen te gaan. Het plan ligt ter inzage bij de voorzitter. Daarnaast is er veel tijd besteed aan het inventariseren van maatregelen voor een nieuwe periode vanaf 2010. De provincie vraagt een gedegen plan waarin de boeren aangeven welke maatregelen en pakketten voor hoeveel ha. aangevraagd wordt. Het is een hele klus om de provincie te overtuigen van het belang van de weidevogels en helaas is de "papierwinkel" enorm. Toch zijn we er van overtuigd dat we er samen voor staan en daarom is ook de inzet van alle betrokkenen hard nodig.

Jeugdwerkgroep

In de werkgroep hebben zitting : Rennie Zuiderma, Johannes Dolislager, Astrid Landsaat, Sylvana Poortvliet, Rinus de Jong, Tjeerd Visser en Herman Woltjer. De jeugdafdeling heeft op papier ongeveer 50 leden. Het aantal groeit gestaag. Dat stemt tot tevredenheid. Er zijn verschillende activiteiten, verdeeld over het hele jaar, geweest.

Januari

Er werd een bezoek gebracht aan de Hamster Mieden. Hamster Mieden, gelegen in de Friese Wouden (een gebied met veel elzensingels en dykswâlen of houtwallen), wordt sinds 2000 gerund door Thom en Tsjikke Krol. De eerste voorbereidingen voor de educatieve ecologische boerderij zijn echter al in 1991 getroffen. Hamster Mieden laat niet alleen veel zien over biologische landbouw en natuurbeheer, maar ook over milieuvriendelijk bouwen. De stal is gebouwd van larixhout, leem en stro met een dak van sedum (vetkruidplantjes) en gerecyclede dakpannen. Een zonneboiler en zonnepanelen zorgen voor warm water en elektra, terwijl het afvalwater wordt gezuiverd in een rietveld (helofytenfilter). Het was erg leerzaam en we hebben echt genoten.

Maart

Deze keer brachten we een bezoek aan Insectenwereld in Leens. Onder leiding van Ton v.d. Made kregen we een rondleiding en mochten ook nog een echte kaars maken. Zeer leerzaam en beslist een kijkje waard.

Juni/september

Aanvankelijk zouden we in juni naar het Wad gaan o.l.v. Hans Gardner. Op de bewuste zaterdag lukte het vanwege het weer en de getijden niet. Dan maar uitgesteld naar september. Dat lukte wel. Het was ook weer koud, maar de verhalen van Hans verwarmden ons en de kinderen hebben echt genoten van wat er op het was zoal te zien en te vinden is.

September

In de herfst kun je tijdens warme zomeravonden overal wel vleermuizen zien. Daarom organiseerden we een vleermuisavond. Weer vanuit de werkschuur, waar de kinderen eerst informatie kregen over de vleermuis om daarna tegen

het donker worden gewapend met bat detectors naar de Doezumertocht te gaan om die vleermuis in werkelijkheid te zien. Dat lukte maar gedeeltelijk. Enkele van de groep zagen er slechts twee. Toch was het een goede avond en zeker voor herhaling vatbaar.

November

De laatste georganiseerde activiteit in 2009 was een bezoek aan de zeehondencreche in Pieterburen. Na een film en uitleg was er een rondleiding via een opdrachtenroute. Ruim twee uren waren we intensief met de zeehond bezig en hebben weer heel wat bijgeleerd. Een leuke en leerzame middag.

Vlinderwerkgroep

De vlinderwerkgroep verzorgde in 2009 zes excursies. De eerste was op 9 mei aan de Bakkerom te Boerakker. Op 23 mei bezochten we de heemtuin in Muntendam. Op 27 juni werd de gaslocatie van Grijpskerk bezocht. Op 18 juli was er een dagvlinder excursie in het Kolonelsbos en op 15 augustus een libellenexcursie. Het excursie programma werd afgesloten op 29 augustus met de Nationale Nachtvlinder Nacht.

Telrondes (vlinders en libellen) in het Kolonelsbos waren er op: 25 april, 6 juni, 20 juni, 4 juli, 1 augustus 29 augustus en 12 september.

Werkgroep vrijwilligers

In de herfst van 2008 is er een vrijwilligersgroep opgestart. Een vijftal vutters gaan wekelijks aan de slag. Voorlopig in het gebied van het Abel Tasmanpad. Daar is genoeg te doen. De opdrachten komen voor een groot gedeelte van Staatsbosbeheer, maar ook eigen initiatief is goed mogelijk. We zijn erg blij dat de start er geweest is en rekenen er op dat de groep nog wordt uitgebreid. In 2009 zijn er ook weer heel wat activiteiten gedaan. Halverwege het seizoen overleed de contactpersoon Henk Roede uit Lutjegast. Dat was en is zowel voor de vrijwilligersgroep als het IVN een groot verlies.

Contacten:

“De Eendracht” en “Boer en Natuur”

De agrarische natuurverenigingen “De Eendracht” en “Boer en Natuur ZWK” doen volop mee aan weidevogelbeheer. Ook vrijwilligers van onze afdeling beheren bij de boeren van de agrarische natuurverenigingen. Het overleg komt goed op gang en we zijn daar erg positief over. We hebben elkaar beslist nodig.

Staatsbosbeheer

In het jaar 2009 is er weer veel contact met Staatsbosbeheer geweest. (Nico Boele en Jaap Kloosterhuis) Het credo van Staatsbosbeheer is : "Wij leveren de gebieden en jullie de mensen voor de uitleg".

De contacten waren uiterst positief en elkaar aanvullend.

Het is ook nodig om samen met alle natuurbeschermers in gesprek zijn en elkaar niet voor de voeten te lopen, maar elkaar te helpen en aan te vullen.

Uiteraard geldt dat ook voor instanties als **Landschapbeheer** en **Het Groninger Landschap**.

Provinciaal en Landelijk IVN

Met het landelijk IVN in Amsterdam is er niet zoveel contact. Wij merken de landelijke IVN het meest door de contributies en de verslagen van de landelijke vergaderingen. Dit volgen we op afstand.

De provinciale IVN doet meer voor ons. Er is een medewerker die we om hulp en informatie kunnen vragen en de vier vergaderingen per jaar bezoeken we tegenwoordig ook trouw. Samen met de andere afdelingen bespreken we gezamenlijke onderwerpen en problemen, maar ook individuele punten worden besproken.

Website

De website van de vlinderwerkgroep is te bereiken via de website van de afdeling: www.ivngrootegast.nl

De website is in 2009 door verschillende mensen bezocht. Het totaal aantal hits was 132945 door 7195 bezoekers.

Power Point presentatie

Het bestuur heeft een PPT presentatie opgezet. Deze kan worden gebruikt voor externe presentaties.

Al met al een vol bezette agenda over het jaar 2009. De IVN afd. Grootegast zit in de lift en dat willen we zo houden.